

HRVATSKI SABOR

1660

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI

Prolašavam Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 7. srpnja 2017.

Klasa: 011-01/17-01/55

Urbroj: 71-06-01/1-17-2

Zagreb, 13. srpnja 2017.

Predsjednica
Republike Hrvatske

Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI

Glava I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom propisuju se prava žrtava nasilja u obitelji, krug osoba na koje se Zakon odnosi, određuju se oblici nasilja u obitelji, prekršajnopravne sankcije za zaštitu od nasilja u obitelji, prikupljanje podataka o primjeni Zakona, osnivanje Povjerenstva za praćenje i unapređenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji te prekršajne odredbe.

Članak 2.

Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14. 11. 2012.).

Članak 3.

Odredbe zakona kojim se uređuju prekršaji i kazneni postupak primjenjuju se na odgovarajući način, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

Članak 4.

Sva tijela koja postupaju povodom nasilja u obitelji dužna su postupati hitno i svi postupci pokrenuti po ovom Zakonu su hitni.

Članak 5.

(1) Sva tijela koja postupaju povodom nasilja u obitelji dužna su postupati posebno obzirno prema žrtvi nasilja u obitelji te pri poduzimanju radnji na primjeren način skrbiti se o pravima žrtve.

(2) Sva tijela koja postupaju povodom nasilja u obitelji dužna su prema djetetu žrtvi nasilja u obitelji postupati posebno obzirno vodeći računa o njegovoj dobi, osobnosti te osobnim i obiteljskim prilikama kako bi se izbjegle štetne posljedice za odgoj i razvoj djeteta. Pri postupanju prema djetetu žrtvi nasilja u obitelji nadležna tijela prvenstveno će se rukovoditi najboljim interesom djeteta.

(3) Tijela koja postupaju povodom nasilja u obitelji dužna su poštovati dostojanstvo osobe s invaliditetom i osobe starije životne dobi kao žrtve nasilja te poštovati posebnosti koje proizlaze iz njezina invaliditeta odnosno dobi.

Članak 6.

(1) Žrtva nasilja u obitelji ima sljedeća prava:

1. pravo na pristup službama za potporu žrtvama nasilja u obitelji
2. pravo na djelotvornu psihološku i drugu stručnu pomoć i potporu tijela, organizacije ili ustanove za pomoć žrtvama nasilja u obitelji
3. pravo na zaštitu od zastrašivanja i odmazde
4. pravo na zaštitu dostojanstva tijekom ispitivanja žrtve kao svjedoka
5. pravo na pratnju osobe od povjerenja pri poduzimanju svih radnji u kojima sudjeluje
6. pravo da na njezin zahtjev, bez nepotrebne odgode, bude obaviještena o ukidanju zadržavanja ili bijegu okrivljenika te stavljanju izvan snage odluke o izricanju zaštitnih mjera i ukidanju mjera opreza koje su određene radi njezine zaštite ili otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora
7. pravo na tajnost podataka čijim bi se otkrivanjem mogla ugroziti njezina sigurnost ili sigurnost osoba iz članka 8. stavka 1. i 2. ovoga Zakona te pravo zahtijevati isključenje javnosti u postupku pred sudom
8. pravo na opunomoćenika u postupku
9. pravo, na vlastiti zahtjev, biti obaviještena o poduzetim radnjama povodom prijave i o ishodu postupka
10. pravo biti ispitana bez neopravdane odgode nakon podnošenja prijave, pravo zahtijevati da bude ispitana u postupku pred sudom te pravo da se daljnja ispitivanja provode samo u mjeri u kojoj je to nužno za potrebe prekršajnog postupka
11. pravo biti ispitana na policiji od strane osobe istog spola
12. pravo na izbjegavanje kontakta s počiniteljem prije i tijekom postupka, osim ako prekršajni postupak zahtijeva takav kontakt
13. pravo na privremeni smještaj u odgovarajuću ustanovu sukladno posebnom zakonu
14. pravo na policijsku zaštitu i osiguranje, po nalogu suda, u svrhu neometanog uzimanja osobnih stvari prilikom napuštanja zajedničkog kućanstva
15. druga prava propisana zakonom kojim se uređuje kazneni postupak, osim onih prava koja po naravi stvari može imati samo žrtva kaznenog djela.

(2) Tijela koja postupaju povodom nasilja u obitelji dužna su već pri poduzimanju prve radnje u kojoj žrtva sudjeluje obavijestiti žrtvu na njoj razumljiv način o svim pravima koja ima sukladno odredbama ovog Zakona te zakona kojim se uređuje kazneni postupak.

(3) Tijela iz stavka 2. ovoga članka dužna su uvjeriti se da je žrtva danu obavijest o pravima razumljiva.

(4) U slučaju kada je potrebno ispitati dijete žrtvu nasilja u obitelji, tijela iz stavka 2. ovoga članka dužna su dijete žrtvu ispitati uz primjenu odredaba zakona kojim se uređuje kazneni postupak o posebnom načinu ispitivanja djece.

(5) Ako je dijete žrtva nasilja u obitelji, a interesi djeteta u suprotnosti su s interesima roditelja, nadležno tijelo će pozvati nadležno tijelo socijalne skrbi radi imenovanja posebnog skrbnika. Poseban skrbnik ovlašten je davati sve izjave i poduzimati sve radnje na koje je ovlaštena žrtva. Iznimno, dijete žrtva nasilja u obitelji koje je navršilo 16 godina može samostalno davati izjave i poduzimati radnje u postupku.

(6) Ako je žrtva nasilja u obitelji dijete, obavijesti iz stavka 1. točke 6. i 9. ovoga članka daju se po službenoj dužnosti.

Članak 7.

(1) Zdravstveni radnici, djelatnici u ustanovama socijalne skrbi, osobe zaposlene u odgojno-obrazovnim ustanovama, stručni radnici zaposleni u vjerskim ustanovama, humanitarnim organizacijama ili organizacijama civilnog društva te sve druge stručne osobe koje u svom radu dolaze u kontakt sa žrtvama nasilja u obitelji dužni su prijaviti policiji ili državnom odvjetništvu počinjenje nasilja u obitelji za koje su saznali u obavljanju svojih poslova.

(2) Tijela koja postupaju povodom nasilja u obitelji dužna su bez odgode obavijestiti nadležni centar za socijalnu skrb o činjenicama i okolnostima koje su pridonijele ili pogodovala počinjenju nasilja u obitelji, radi poduzimanja mjera iz nadležnosti centra za socijalnu skrb.

Članak 8.

(1) Osobe na koje se ovaj Zakon primjenjuje su: bračni drug, izvanbračni drug, životni partner, neformalni životni partner, njihova zajednička djeca te djeca svakog od njih, srodnici po krvi u ravnoj lozi, srodnici u pobočnoj lozi zaključno do trećeg stupnja, srodnici po tazbini u bračnoj i izvanbračnoj zajednici do zaključno drugog stupnja, posvojitelj i

posvojenik.

(2) Odredbe ovog Zakona primjenjuju se i na bivšeg bračnog druga, bivšeg izvanbračnog druga, bivšeg životnog partnera, bivšeg neformalnog životnog partnera, osobe koje imaju zajedničko dijete te osobe koje žive u zajedničkom kućanstvu.

(3) Osobe s invaliditetom i osobe starije životne dobi iz stavka 1. i 2. ovoga članka kao žrtve nasilja u obitelji uživaju posebnu zaštitu po ovom Zakonu.

(4) Izvanbračni drug je osoba koja živi u izvanbračnoj zajednici koja ima trajniji karakter ili koja traje kraće vrijeme ako je u njoj rođeno zajedničko dijete.

(5) Neformalni životni partner u smislu ovog Zakona je osoba koja živi u istospolnoj zajednici koja ima trajniji karakter.

(6) Dijete je osoba koja nije navršila osamnaest godina života.

(7) Žrtva nasilja u obitelji je osoba koja zbog počinjenja nasilja u obitelji trpi fizičke ili psihičke posljedice, imovinsku štetu ili bitnu povredu temeljnih prava i sloboda.

(8) Osoba od povjerenja je zakonski zastupnik ili druga punoljetna osoba po izboru žrtve nasilja u obitelji, osim ako je predložena ili pozvana u svojstvu svjedoka.

(9) Osoba s invaliditetom je osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima.

(10) Osoba starije životne dobi je osoba u dobi od 65 i više godina života.

Članak 9.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski spol.

Članak 10.

Nasilje u obitelji je:

1. tjelesno nasilje
2. tjelesno kažnjavanje ili drugi načini ponižavajućeg postupanja prema djeci
3. psihičko nasilje koje je kod žrtve prouzročilo povredu dostojanstva ili uznemirenost
4. spolno uznemiravanje
5. ekonomsko nasilje kao zabrana ili onemogućavanje korištenja zajedničke ili osobne imovine, raspolaganja osobnim prihodima ili imovine stečene osobnim radom ili nasljeđivanjem, onemogućavanje zapošljavanja, uskraćivanje sredstava za održavanje zajedničkog kućanstva i za skrb o djeci
6. zanemarivanje potreba osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi koje dovodi do njezine uznemirenosti ili vrijeđa njezino dostojanstvo i time joj nanosi tjelesne ili duševne patnje.

Glava II.

PREKRŠAJNOPRAVNE SANKCIJE

Vrste i svrha prekršajnopравnih sankcija za zaštitu od nasilja u obitelji

Članak 11.

(1) Prekršajnopравne sankcije za zaštitu od nasilja u obitelji su zaštitne mjere, novčana kazna, kazna zatvora i druge prekršajnopравne sankcije propisane zakonom kojim se uređuju prekršaji.

(2) Svrha prekršajnopравnih sankcija je zaštita članova obitelji izloženih nasilju, poštivanje pravnog sustava te sprječavanje ponovnog počinjenja nasilja u obitelji primjerenim sankcioniranjem počinitelja prekršaja.

Zaštitne mjere

Članak 12.

(1) Svrha zaštitnih mjera je spriječiti nasilje u obitelji, osigurati zaštitu zdravlja i sigurnosti žrtve nasilja u obitelji te otkloniti okolnosti koje pogoduju ili poticajno djeluju na počinjenje novog prekršaja, a izriču se radi otklanjanja ugroženosti žrtve nasilja u obitelji.

(2) Zaštitne mjere mogu se izreći samostalno i bez izricanja kazne odnosno druge prekršajnopравne sankcije.